

Wykaz skrótów	4
Wstęp	7

Rozdział I

Homo culturatus – rozumienie kultury w interpretacji praw kulturalnych

1.1. Zakres badawczy rozdziału	12
1.2. Kształtowanie się pojęcia „kultura”	14
1.2.1. Definicje kultury	15
1.2.2. Struktura kultury	25
1.2.3. Kultura a cywilizacja	27
1.2.4. Kultura masowa – kultura globalna – kryzys kultury	29
1.3. Człowiek kulturalny	38
1.4. Kultura w nauce Kościoła Katolickiego	39
1.4.1. Miejsce kultury w Kościele Katolickim	39
1.4.2. Koncepcja człowieka integralnego Jana Pawła II	41
1.5. Społeczny wymiar kultury	45
1.5.1. Uwagi ogólne	45
1.5.2. Tożsamość kulturowa	47
1.5.3. Pamięć zbiorowa i płeć kulturowa	52
1.6. Kultura polska	59
1.6.1. Specyfika kultury polskiej	59
1.6.2. Naród – ojczyzna – dziedzictwo kulturowe	63
1.7. Podsumowanie	69

Rozdział II

Prawa kulturalne – pojęcie i ochrona w systemie międzynarodowym

2.1. Istota praw człowieka	71
2.2. Zarys historii ochrony praw człowieka	72
2.3. Generacje praw człowieka	76
2.4. Prawa kulturalne	78
2.5. Ochrona praw kulturalnych w systemie ONZ	87
2.5.1. Prawa kulturalne w Karcie Narodów Zjednoczonych i Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka	89
2.5.2. Międzynarodowy Pakt Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych	93

2.5.3.	Ochrona praw człowieka w systemie UNESCO	105
2.5.3.1.	Konwencja haska o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego	109
2.5.3.2.	Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobiegania nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu dóbr kultury	112
2.5.3.3.	Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego	114
2.5.3.4.	Konwencja o ochronie światowego dziedzictwa niematerialnego	118
2.5.3.5.	Konwencja w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego	122
2.5.4.	Globalny Kodeks Etyki w Turystyce	128
2.6.	Regionalne systemy ochrony praw człowieka – ochrona praw kulturalnych w OBWE, Radzie Europy i Unii Europejskiej	131
2.6.1.	Ochrona praw kulturalnych w ramach OBWE	131
2.6.2.	Rada Europy	135
2.6.3.	Unia Europejska	138
2.7.	Podsumowanie	143

Rozdział III

Uregulowanie praw kulturalnych w konstytucjach polskich XX wieku

3.1.	Historyczne unormowanie praw i wolności w konstytucjach polskich	145
3.1.1.	Prawa kulturalne w aktach z okresu XX-lecia międzywojennego	145
3.1.2.	Regulacje prawne dotyczące kultury PRL	157
3.2.	Prawa kulturalne w Konstytucji III RP	175
3.2.1.	Unormowanie praw i wolności obywatelskich w latach 1989-1997	175
3.2.2.	Konstytucyjne uregulowanie praw i wolności – miejsce praw kulturalnych w Konstytucji	182
3.2.3.	Godność człowieka	192
3.2.4.	Dobro wspólne i solidarność	196
3.2.5.	Konstytucyjna zasada równości	198
3.2.6.	Prawa kulturalne w Konstytucji RP	204
3.2.6.1.	Artykuł 5 Konstytucji	204
3.2.6.2.	Artykuł 6 Konstytucji	211
3.2.6.3.	Artykuł 73 Konstytucji	220
3.2.6.4.	Artykuł 73: Prawa i wolności kulturalne w orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego	233
3.2.6.5.	Prawo do nauki	237
3.2.6.6.	Inne przepisy Konstytucji dotyczące praw kulturalnych	238

3.2.7. Obowiązki konstytucyjne, środki ochrony praw i możliwość ograniczenia praw kulturalnych	242
3.3. Podsumowanie	247

Rozdział IV

Realizacja praw kulturalnych w III RP

4.1. Rozważania wstępne	248
4.2. Współczesne społeczeństwo jako adresat praw i wolności	249
4.3. Kultura w budżecie państwa	255
4.4. Rola Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	258
4.4.1. Kompetencje Ministra i zakres działań ministerstwa	258
4.4.2. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury jako instrument sprzyjający realizacji praw kulturalnych	261
4.4.3. Program Kultura	266
4.4.4. Ułatwienie dostępu do kultury poprzez inicjowanie zmian w prawie	268
4.4.5. Nagrody Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	270
4.4.6. Instytucje kultury	271
4.4.6.1. Instytut Adama Mickiewicza	272
4.4.6.2. Narodowy Instytut Dziedzictwa	274
4.4.6.3. Narodowe Centrum Kultury	276
4.4.6.4. Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie	278
4.4.7. Opieka nad dziedzictwem kulturowym i jego ochrona	280
4.4.8. Kongres Kultury Polskiej	284
4.5. Rola Ministra Spraw Zagranicznych	289
4.6. Minister Edukacji i Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego	292
4.7. Rola Kościoła Katolickiego i innych związków wyznaniowych w realizacji praw kulturalnych	296
4.8. Znaczenie instytucji kulturalnych	301
4.8.1. Muzea	301
4.8.2. Biblioteki	306
4.8.3. Książki i działalność wydawnicza	310
4.8.4. Rola kin i teatrów	312
4.9. Media jako nośnik kultury	315
4.10. Rola III sektora w realizacji praw kulturalnych	320
4.11. Wyniki badań ankietowych	322
4.12. Podsumowanie	330
Zakończenie	331
Bibliografia	338
Cultural Human Rights – Legal Regulations and its Implementation (Summary)	341